

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ: Η ελληνική απόδοση της λέξης είναι περιήγηση (περί = γύρω + ηγούμαι = οδηγώ). Ειδικότερα, τουρισμός θεωρείται η πρόσκαιρη μετακίνηση ατόμων σε έναν συγκεκριμένο προορισμό, με απώτερο στόχο την ψυχική αποσυμπίεση, την ψυχαγωγία, την χαλάρωση ή ακόμα και την μόρφωση.

Με κριτήριο τον τόπο προορισμού μπορεί να διακριθεί σε δύο υποκατηγορίες : 1. Τον **εσωτερικό** (εντός δηλαδή της χώρας προέλευσης του περιηγητή – τουρίστα) 2. Τον **εξωτερικό** (εκτός δηλαδή των συνόρων της εκάστοτε χώρας προέλευσης του περιηγητή – τουρίστα).

Με κριτήριο την ποιότητα της αναψυχής και τον εμπορευματοποιημένο χαρακτήρα μπορεί να διακριθεί σε δύο ακόμα υποκατηγορίες : 1. Τον **μαζικό τουρισμό** 2. Τον **εναλλακτικό τουρισμό**.

Ο μαζικός τουρισμός είναι η συγκέντρωση τουριστών σε ένα υπερπροβεβλημένο μέρος, όπου κυριαρχεί ένας χαρακτήρας εμπορευματοποίησης και τυποποίησης, όσον αφορά στο κομμάτι της ψυχαγωγίας.

Ο εναλλακτικός τουρισμός, μπορεί να λάβει τη μορφή του 1. **Αγροτουρισμού**, μιας δηλαδή εθελοντικής παροχής υπηρεσιών σε έναν χώρο, που διατίθεται προς τουριστικό ενδιαφέρον, με αντάλλαγμα την ενσωμάτωση στην εντόπια ζωή, την εξοικείωση με τα ήθη- έθιμα και τα εντόπια προϊόντα. φυσικά επιτυγχάνεται και η μακροπρόθεσμη διαφήμιση της εκάστοτε τουριστικής περιοχής, μέσω βιωματικής εμπειρίας και τριβής με τον πολιτισμό και τους ανθρώπους της.

2. **Οικοτουρισμού**, δηλαδή της περιήγησης και της διαμονής σε μέρη που διαθέτουν έντονο οικολογικό ενδιαφέρον και συχνά μπορεί να θεωρούνται οικολογικά προστατευόμενες ζώνες. Ο οικοτουρισμός είναι άμεσα συνυφασμένος με την εθελοντική προσφορά εργασίας, με πρωταρχικό στόχο την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ :

1. Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη και η κατασκευή ασφαλών και υπερσύγχρονων μέσων μαζικής μεταφοράς έχουν επιφέρει εκμηδένιση των αποστάσεων και εύκολη προσβασιμότητα σε δυσπρόσιτα και μακρινά μέρη.
2. Το βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων έχει αναπτυχθεί και μπορούν να καλύπτουν πλέον, εκτός από τις πρωταρχικές βιοποριστικές τους ανάγκες (διατροφή, ενδυμασία) και δευτερεύουσες, όπως για παράδειγμα ένα κοστοβόρο ταξίδι αναψυχής.
3. Ο ελεύθερος χρόνος, που διαθέτει ο άνθρωπος είναι περισσότερος, εξαιτίας της εισόδου της τεχνολογίας στον εργασιακό τομέα. Ο εργαζόμενος είναι σαφώς σε θέση να διεκπεραιώνει τις εργασίες του πιο σύντομα και αυτό του εξασφαλίζει ελεύθερο χρόνο, που μπορεί να τον διαθέσει για ταξίδια και περιήγηση.
4. Η σύγχρονη επιστήμη δίνει πλέον έμφαση στην ψυχική ισορροπία των ανθρώπων. Σε συναρμογή, μάλιστα, με την πρόοδο του μορφωτικού επιπέδου των ανθρώπων δίνεται τεράστια έμφαση στην αποσυμφόρηση από το άγχος και τις ευθύνες της καθημερινότητας,

ακόμα και στον εργασιακό τομέα. Κρίνεται, λοιπόν, επιτακτική η ανάγκη για ταξίδι, που εξασφαλίζει έναν ψυχικά υγιή και παραγωγικό εργαζόμενο.

5. Η άρτια οργάνωση του τουριστικού τομέα, η οποία περιλαμβάνει τουριστικές εγκαταστάσεις, βελτιστοποίηση των υποδομών στους αρχαιολογικούς χώρους, ξεναγούς κ.τ.λ. διευκολύνει την τουριστική ανάπτυξη.
6. Ο χαρακτήρας της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης έχει επιδράσει καταλυτικά και στην ανάπτυξη του τουρισμού. Η εύκολη διακρατική προσβασιμότητα, η ελεύθερη και χωρίς περιορισμούς μετακίνηση προάγει την πολιτισμική αλληλεπίδραση των λαών και ανοίγει τους διαύλους επικοινωνίας ανάμεσα στους τουρίστες όλης της οικουμένης.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ :

1. Το ήπιο και διάχυτο από ηλιοφάνεια μεσογειακό κλίμα, σε συνδυασμό με την εναλλαγή ενός πανέμορφου τοπίου βουνού και θάλασσας παρέχει στον περιηγητή μια μοναδική εμπειρία και μπορεί να ανταποκριθεί σε όλες τις προσδοκίες.
2. Η Ελλάδα βρίθκει αρχαιολογικών μνημείων ,εξαιτίας του μακραίωνου πολιτισμού της. Το ενδιαφέρον πολλών τουριστών επικεντρώνεται στην επίσκεψη των ιστορικών μνημείων και κατ' επέκταση στην επίσκεψη των τουριστικά θελκτικών θέρετρων.
3. Η χώρα μας δε διαθέτει βαριά βιομηχανική ανάπτυξη και εξαιτίας της πανέμορφης γεωγραφικής της θέσης, έχει επενδύσει στην ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου, σε σχέση με άλλες χώρες. Οι Έλληνες, διαθέτουν έντονο το στοιχείο της φιλοξενίας και σε συνδυασμό με την εμπειρία τους στο κομμάτι των τουριστικών παροχών, έχουν καταστήσει τη χώρα μας εξαιρετικά ανταγωνιστική σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό φυσικά σχετίζεται και με την παροχή κονδυλίων από το Κράτος για την εξυγίανση του τουριστικού τομέα, μέσω υποδομών και τουριστικών υπηρεσιών.
4. Η πολιτισμική ιστορία της χώρας, η εξασφάλιση πολιτικής σταθερότητας και αγαστής συνεργασίας με τις άλλες χώρες στο πλαίσιο συνύπαρξης με την ευρωπαϊκή ένωση, έχει προσδώσει θετικό πρόσημο στην άνοδο της χώρας μας στις διεθνείς τουριστικές προτιμήσεις.

ΟΦΕΛΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΑΤΟΜΙΚΑ :

1. Το άτομο αποφορτίζεται από τα προβλήματα της καθημερινότητας και αποδιώχνει το άγχος, επαναπροσδιορίζοντας τις αξίες της χαλάρωσης, της ψυχαγωγίας και της αναψυχής. Συνεπώς, αναζωογονεί τον άνθρωπο, τόσο σωματικά όσο και ψυχικά και έτσι είναι σε θέση να αντιμετωπίσει, όταν επιστρέψει από τις διακοπές μια κουραστική και ψυχοφθόρο πραγματικότητα.
2. Ο περιηγητής έρχεται σε επαφή με νέους τόπους και εμπειρίες, αλληλοεπιδρά με άτομα και πολιτισμούς διαφορετικής υφής και με τον τρόπο αυτό αίρει το ρατσισμό , τις προκαταλήψεις και απαλλάσσεται από στερεότυπα. Οι πνευματικοί του ορίζοντες ανοίγουν διάπλατα , με απότοκο την αυτομόρφωσή του και τον περιορισμό της δογματικότητας απέναντι στο διαφορετικό.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ :

1. Προωθείται η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας , ειδικότερα εάν αυτή στερείται βαριάς βιομηχανικής ανάπτυξης. Ο τουριστικός κλάδος αποτελεί έναν από τους πιο νευραλγικούς τομείς της οικονομίας μιας χώρας. Πραγματοποιούνται επενδύσεις από επιχειρηματίες τόσο της εντόπιας αγοράς, όσο και του εξωτερικού. Με τον τρόπο αυτό τονώνεται η οικονομία. Επιπρόσθετα, η είσοδος τουριστών από το εξωτερικό αυξάνει τον προϋπολογισμό μιας χώρας, εφόσον εισρέει συνάλλαγμα, δηλαδή χρηματικά ποσά τουριστών από ξένες χώρες , που εναποτίθενται και βελτιώνουν την οικονομία της χώρας υποδοχής τους.
2. Συμβάλλει στην ανάπτυξη παραμεθόριων περιοχών, που όμως χρήζουν τουριστικού ενδιαφέροντος. Οι εν λόγω περιοχές αναβαθμίζονται σε επίπεδο υποδομών, εμπορικών κέντρων, αθλητικών εγκαταστάσεων, οδικού δικτύου και μέσω μαζικής μεταφοράς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα , οι συγκεκριμένες περιοχές να αποτελούν πόλο έλξης για νέους ανθρώπους, οι οποίοι επιθυμούν να εγκαταλείψουν τις μεγαλουπόλεις και να αποκτήσουν μια ποιοτικότερη ζωή. Συνεπώς, ο τουρισμός ενισχύει έμμεσα την αποκέντρωση και αποσυμφορεί τις μεγαλουπόλεις από την περιβαλλοντική μόλυνση.
3. Οι επενδύσεις , που υλοποιούνται στον τουριστικό κλάδο και αφορούν στην βελτιστοποίηση υποβαθμισμένων περιοχών συμβάλλουν και στην καταπολέμηση της ανεργίας. Αυτό υφίσταται, γιατί δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, που σχετίζονται με τουριστικά επαγγέλματα και επιλύουν έστω και το πρόβλημα της εποχιακής ανεργίας. Επικουρικά, η ανεργία καταπολεμάται και σε μια πιο ριζική βάση, εφόσον η αναβάθμιση πιο παραμελημένων περιοχών προσελκύει τους νέους ανθρώπους να παραμείνουν στην ύπαιθρο , όπου δεν υπάρχει έντονος επαγγελματικός κορεσμός και εντοπίζονται χαμηλά επίπεδα ανταγωνισμού.
4. Προβάλλονται ο εθνικός πολιτισμός, οι αξίες, τα ήθη και τα έθιμα της εκάστοτε χώρας, γεγονός που αποτελεί διαφήμιση της χώρας σε διακρατικό επίπεδο. Οι τουρίστες ως αποδέκτες της φιλοξενίας , λειτουργούν σαν ένας τρόπος διαφήμισης του πολιτισμού και της νοοτροπίας της χώρας ,όπου πραγματοποιούν τις διακοπές τους. Έτσι , αίρεται ο ρατσισμός και βελτιώνονται και οι σχέσεις ανάμεσα στις χώρες και σε πολιτικό – διπλωματικό επίπεδο. Καλλιεργείται ένα οικουμενικό πνεύμα ,που απαρτίζεται από διάφορες εθνικές κουλτούρες , που έρχονται σε πολιτισμική σύζευξη.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ :

1. Αρχικά, η μαζική τουριστική προσέλευση σε προβεβλημένα τουριστικά μέρη είναι επιβλαβής για το φυσικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, κυριαρχεί το πνεύμα του υπερκαταναλωτισμού. Οι ανάγκες , που αναδύονται για τροφή, ένδυση και υλικά αγαθά αδυνατούν να αντισταθμιστούν από τη δυνατότητα ανταπόκρισης της φύσης. Συνεπώς , παρατηρείται εξάντληση των ενεργειακών αποθεμάτων και των φυσικών πόρων.

2. Η μεγάλη συγκέντρωση οχημάτων εξαπολύει ρύπους στην ατμόσφαιρα, σε συναρμογή με την άκρατη ρίψη απορριμμάτων, εξαιτίας της συσσώρευσης τουριστών. Επιπλέον, η οικολογική καταστροφή επιτείνεται εξαιτίας των εμπρηστικών ενεργειών σε δασικές εκτάσεις, που έχουν ως στόχο την παράνομη οικοπεδοποίηση και τη δημιουργία τουριστικών θέρετρων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ :

1. Συχνά, οι εντόπιοι κάτοικοι τρέπονται σε γραφικές φιγούρες και παραγκωνίζονται η παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα. Οι εντόπιοι στην προσπάθειά τους να εξυπηρετήσουν και να ευχαριστήσουν τον τουρίστα, υπονομεύουν τις αξίες του τόπου τους, ακόμα και τον ίδιο το γλωσσικό τους κώδικα. Έτσι, αυτές οι δυο διακριτές ομάδες αδυνατούν να συλλειτουργήσουν και δεν προωθούνται υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις.

2. Η ψυχαγωγία και η διασκέδαση τυποποιούνται και συχνά ταυτίζονται με την αλόγιστη κατάχρηση ουσιών (αλκοόλ, ναρκωτικές ουσίες) από τους τουρίστες. Εκείνοι, αρκετά συχνά, προβαίνουν σε παραβατικού τύπου συμπεριφορές, χωρίς να σέβονται το καθημερινό ωρολόγιο πρόγραμμα των εντοπίων, που διαβιούν μόνιμα στον τόπο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η υδροκέφαλη (ανισομερής) τουριστική ανάπτυξη συμβάλλει στην παραμέληση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας του Κράτους. Αυτό συνεπάγεται ότι ο πρωτογενής τομέας (γεωργία και κτηνοτροφία), καθώς και η βιομηχανία παραγκωνίζονται και δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην διόγκωση της τουριστικής οικονομίας. Έτσι όμως, η οικονομία δε στηρίζεται σε γερά θεμέλια. Σύνηθες φαινόμενο φαντάζει η μετατρεψιμότητα των αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων σε εμπορικά εμβλήματα. Το εφήμερο κέρδος, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με μια κερδοσκοπική νοοτροπία δυσφημίζει τον τόπο και αλλοιώνει το ήθος των εντοπίων κατοίκων.

Ανισομερής τουριστική ανάπτυξη, που προκαλεί δυσανάλογη οικονομική πρόοδο σε περιοχές, που δεν παρουσιάζουν έντονο τουριστικό ενδιαφέρον. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την οπισθοδρόμηση ορισμένων περιοχών, την επίταση της ανεργίας, τη μείωση του πληθυσμού νέων ατόμων και την πλήρη εγκατάλειψη παραγκωνισμένων περιοχών.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να λάβει τις ακόλουθες μορφές: **αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, αθλητικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, ιαματικός τουρισμός, εκθεσιακός τουρισμός.**

Οι αρνητικές επιδράσεις του μαζικού τουρισμού είναι σε θέση να αντισταθμιστούν από την προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού:

Οι ήπιες τουριστικές μορφές **ενισχύουν την οικολογική συνείδηση και είναι πιο προσφιλείς απέναντι στο περιβάλλον.** Αυτό συνεπάγεται, διότι ο τουρίστας μαθαίνει να εναρμονίζεται με το περιβάλλον, να το σέβεται και να το προστατεύει. Συνάμα, εκλείπει ο συνωστισμός, που αναγκαστικά ωθεί στην οικολογική μόλυνση. Ακόμα, περιορίζονται οι καταναλωτικές συνήθειες των περιηγητών και συνεπώς δεν γίνεται κατάχρηση φυσικών πρώτων υλών.

Σε κοινωνικό επίπεδο, **προάγονται πιο αρμονικές σχέσεις εντοπίων – τουριστών.** Συντελείται μια πραγματική περιήγηση στον τουριστικό προορισμό και ο τουρίστας μαθαίνει να σέβεται τον πολιτισμό και τα έθιμα του τόπου. Αναπτύσσεται, λοιπόν, μια γόνιμη αλληλεπίδραση, που θεμελιώνει ουσιαστικές σχέσεις, ικανές να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

Ο εναλλακτικός τουρισμός **αποσυμπιέζει τον τουρίστα από το άγχος και τα προβλήματα**, εφόσον συνδυάζει τη χαλάρωση και τη μηδαμινή εμπορευματοποιημένη ψυχαγωγία. Συγχρόνως, **περιστέλλει**

και τον έντονο κερδοσκοπικό χαρακτήρα, που αναπτύσσεται στα προβεβλημένα τουριστικά θέρετρα. Αυτό συμβαίνει, διότι μέριμνα του γηγενούς είναι η πραγματική εξυπηρέτηση του τουρίστα και όχι το πρόσκαιρο κέρδος, που υποβαθμίζει το θεσμό της φιλοξενίας.

Μέσω του αγροτουρισμού μπορεί **να αναχαιτιστεί ο βιομηχανοποιημένος τουρισμός και να ενταχθούν και οι αγροτικές κοινωνίες σε μία πιο ισορροπημένη τουριστική ανάπτυξη**. Επιπρόσθετα, οι αγρότες αναμένεται να εξασφαλίσουν συμπληρωματικό εισόδημα, να αναβιώσουν παραδοσιακού τύπου οικισμοί, να προβληθεί η πολιτιστική κληρονομιά και οι αρχαίοι θησαυροί. Ακόμα, αναμένεται οι ανθρώπινες σχέσεις να λάβουν έναν χαρακτήρα εξανθρωπισμού και **να αρθεί ο ρατσισμός, κυρίως σε εθνική κλίμακα**.

Προστατεύονται περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος, οι οποίες τίθενται υπό κρατική προστασία, λόγω ενδεχόμενης εξαφάνισης της χλωρίδας και της πανίδας, που τις απαρτίζουν.

Φιλολόγοι Διαλόγοι